

N:o 1.

Af grefve **Hamilton, Alexander**, om ändring i villkor för statsunderstöd till en andra årskurs vid folkhögskolor.

I Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående understöd åt folkhögskolor m. m. af den 18 oktober 1907 förordnas,

att såsom understöd åt sådana i verksamhet varande folkhögskolor i riket, som visat sig gagneliga och af oss pröfvas vara i behof af dylikt understöd, må utgå:

till folkhögskola, som pågår minst tjugu veckor, högst tre tusen kronor;

till kvinnlig folkhögskola, som pågår omkring tolf veckor, högst ett tusen åtta hundra kronor;

till kvinnlig kurs, som samtidigt med vanlig folkhögskola pågår med väsentligt skild undervisning, högst ett tusen kronor;

till en andra årskurs vid af staten understödd folkhögskola högst två tusen kronor, dock endast för så vidt i samma kurs ett antal elever, motsvarande minst fjärdedelen af dem, som under närmast föregående år genomgått den första årskursen, begagnar undervisningen;

till anordnande af parallellafdelningar vid folkhögskola, då sådant pröfvas vid undervisningen i öfningsämnena vara oundgängligen erforderligt, extra anslag af högst ett tusen kronor för hvarje dylik skola,

allt under villkor, att landsting, kommuner eller enskilda, hvar för sig eller gemensamt, till vederbörande skola eller kurs lämna bidrag, hvilka, inberäknadt skolafgifter, sammanlagdt uppgå till minst enahanda belopp som statsbidraget, samt att berättelse öfver skolans eller kursens verksamhet årligen af skolstyrelsen ingifves såväl till oss som till vederbörande landsting.

Den särskilda bestämmelse, som är fäst vid statsanslaget till en andra årskurs, verkar, som en mångårig erfarenhet gifvit vid handen, hämmande och hindrande på folkhögskolans utveckling och så att säga premierar de mindre besökta skolorna; om t. ex. en skola i den första kursen har haft 44 elever och i den andra har blott 10, erhålles ej statsanslag, men om den första kursen har besökts af blott 20 elever, erhålles statsanslag för en andra kurs med blott 5 elever.

Det är naturligtvis oegentligt, att undervisningen af ett mindre antal elever skall understödjas, under det att den lämnas utan understöd, då den omfattar ett större antal, och därtill kommer, att denna bestämmelse ej blott kan hindra, utan äfven har hindrat anordnandet af en andra årskurs; det är ju gifvet, att en styrelse ej vågar vidtaga åtgärder för skolans utveckling, om den ej kan påräkna statsmedel för de därmed förenade utgifterna.

Vår tids kraf på upplysning ställer folkhögskolorna inför en allt större uppgift; en årskurs måste följas af en annan högre, på den teoretiska måste följa den mera praktiska, för att skolan skall kunna gifva män och kvinnor den undervisning, de kunskaper och den färdighet, som erfordras för att de hvar på sin plats skola kunna med framgång deltaga i arbetet på vårt lands utveckling.

Hvad som visat sig vara till hinders för folkhögskolans utvidgning bör undanröjas, på det att den må kunna fullt motsvara de förväntningar och de förhoppningar, den framkallar.

På grund af ofvanstående tillåter jag mig att hemställa,

att Riksdagen må besluta upphäfvandet af bestämmelsen om en fastslagen proportion emellan antalet elever i en första och en andra folkhögskolekurs som villkor för statsanslag till en andra årskurs vid folkhögskola.

Stockholm den 16 januari 1908.

Alexander Hamilton.